

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

לה א מיי פיר מהל' עין
 הלכה כמנ עשין טו:
 לו ב מיי' עס הלכה ה'
 והלכה י:
 לו ג מיי' עס הל' ג:
 לך ד מיי' עס הל' י:
 לפ ה מיי' עס הל' י:
 לו ז מיי' עס הל' י:
 מא ז מיי' עס הל' י:
 מב ח מיי' עס הל' י:
 נט מיי' עס הל' טו:
 סג י מיי' עס הל' טו:
 סד כ מיי' עס הל' ט:
 סה ל מיי' עס הל' ג:
 סז ג מיי' עס הל' ד:

אמר לפנינו וכו'. והשאלה [מסתברא] כמ"ד אך אפי' ראה שציון
 שראה [נדה ז] בהקב"ה שהוא ארך אפי' אף לרשעים שמת: **עדותיך**
וגו' ה' לאורך ימים. היינו מדת ארך אפי' ועליה אמר משה עדותיך
 נאמנו מאד שראה אותו בחורבן ופסוק זה מרע"ה אמרו דכתיב לעיל
 מנייה תפלה למשה אש האלהים
 וגו': **יכול לכל.** למי שעושין נציונו
 אע"פ שמתגאה: **כשרים.** שריים
 שאין נחשנין כך אינו חשוב בעיניו
 ואינו מתגאה: **ולרוח משפט.** שופט
 את רוחו: **שרודה צילו.** שזועט
 צילו וחוזר בתשובה מן העבירה
 שעבר: **ומהפנה צילו.** מרגיז י"ט
 על יזה"ר אם היתה"ר אמר לו עשה
 עבירה זו לא דיו שנמנע מן העבירה
 אלא הולך ועושה מזוה. ומתגבר עדיף
 מרודה: **שערס.** אלו בני כנסיות:
מה נשפטו אלו מאלו. שיש בהם מדות
 הללו מה השאר אמר הקב"ה ציון
 שגו: **ואין פליה אלא דינין:**
מתנני' ילאו אנשים בני בליעל
מקרבך. שאין להם חלק לעוה"ב:
וידחו את [אנשי] [יושבני] עירם.
 ה' און נהרגים עד שיהיו מדימה
 מאותה העיר ואותו השבט עלמה
 דכתיב מקרבך מקרב אותו
 עמו: **עד שידור רובה.** דכתיב [דברים
 יג יושבי העיר משמע יטובה של עיר
 היינו רובה. לישנא אחרינא עד שידור
 רובה דכתיב מקרבך קרי ציה
 מרובה: ה"ג עד שידור רובה עד
שידוהו אנשים: או שגוי מדימה
חונס לה. שלא היו מאותה העיר:
הרי אלו כיהידים. שהן בסקילה
וההראש לכל אחד. דכתיב [גמרא ב]
 יחידים בסקילה לפיכך ממונן פלט
 וממוך שהחמרת עליו במיתתו הקלה
 עליו בממונו: **הכה סכה את יושבי**
העיר ההיא לפי חרב הסהמרה והגמלה
העוברת ממקום יושבי למקום מליין.
 מדכתיב יושבי מכלל דשריה לה יום
 חמרים וגמלים שנשתחו בעיר ל' יום
 דמפרש בגמרא [ק"ג]. דהו להו יושבי
 העיר הרי אלו מליין אס רוב אנשי
 העיר הודמו וחמרים וגמלים משלימין
 המיעוט ועושה אותם רוב מליין
 עליהם שאין ממונס אבד אלא דנונים
 כיהידים. וגורמין נמי לעשות אותה
 עיר הנדחת אס משלימים לעיר
 הנדחת לעשות רוב אלא ה' פסיקא
 טפי דחמרת וגמלת און דעמס
 מעורבת עם בני העיר להיות נדונין
 עמיה: ה"ג **הסרה אותה וכל אשר**
בה מכאן אמרו לדיקים וכו' ושל
רשעים בין מהוכה בין מחונס לה
אובדים. בגמרא [שם] מפרש לה מדכתיב
כל: ואם כל שללה סקבון אל סוך
רחוה און לה רחוב עושין לה רחוב.
 ורחובה לה שהמת נמי משמע: היה
רחוה חונס לה. שמקום קבון בני
 העיר היה חון לעיר כונסין אותה
 לעיר שצריך לעשות לה רחוב נמוכה.
 רחוב סרטיא גדולה: **אם העיר ואם**
כל שללה וכל שלל עמים. דשלל
 שמים פלט: **מכאן אמרו הקדשות**
שחוכה יפדו. כלומר אין נשרפין

אלה הרי הם כשאר הקדש שצריך פדייה כ"ש דשלל שמים הם:
 ותרומות ירקבו. ובגמ' [ק"ג]: מוקמי לה בתרומה ציד כהן דמנון כהן
 הוא וכל עליה איסור דעיר הנדחת דנהי דכשריפה לא הויה עם שאר
 שללה דקדש אקרי ולא מזולתין ציה כולי האי: **מעשר שני.** אע"פ
 שהוא נאכל לשראל האילין וקדש
 אקרי לא אמרי' יספק אלא יגנו וכן
 כתבי הקדש יגמו: ה"ג **כליל לה'**
אלהיך אר"ש אמר הקב"ה וכו' כלילו
אסה מעלה עולה שהוא כליל לפני:
לא תעשה גנות ופרדסין וכו'. בגמ'
 [ק"ג]. מפרש במאי פליגי: **לכמו שהיתה.**
 ציינו צמים: **גמ' ילאו הם ולא**
שלוסם. אס המדיחין עלמן ילאו
 והדיחין והרי הם מרובים ודין צסי'
 אכל אס הדיחו ע"י שליח כיהידים
 הם נסקילה וממונס פלט: **אין אנשים**
פחות מז'. דע"י מדיח אחד אין
 נעשית עיר הנדחת: **צדקכם.** משמע
 דלמנע ולא מן הספר שאס היתה
 עיר של ספר צין מחו עובדי כוכבים
 למחו ישראל אינה נעשית עיר
 הנדחת דגויסת הכתוב היא שלא
 תעשה עיר הנדחת: **יושבי העיר**
ולא יושבי עיר אחרם. דהיינו מדיחי'
 מחונס לה: **לאמר נלכה ועבדה.**
 משמע שז"ל לפנינו שכן אומרים נלכה
 ועבדה ואין אמירה אלא בעדים. אלמא
 צריך עדים לכל אחד ואחד שיעידו
 עליהם מה שאמרו וה"ג עיר המתראה
 לכל א' וא' חס: **חולקין עיר אחת.**
 בתחלה כשחלק ישראל את הארץ
 היו רשאין ליתן ולחלוק עיר א' לצ'
 שצטטים כגון אס אירע להם עיר
 בתחום ומקלט מושבת לתחום אחר
 שצט אחד נוטל חלק בזאת קטת הארץ.
 ע"פ הגזל נתקפה הארץ אס נפתלי
 עולה תחום גניסור עולה עמו דהכי
 אמרינן צ"ב צ"ב צ"ב: **פרק י"ג ומגמלין**
 [דף קכג]. **אין חולקין.** אלא כולה
 של אותו השבט שרובה בתחומה:
מאי לאו אע"ג דמדימה מאותה עיר.
 אס יהיו מאותו שבט נעשית עיר
 הנדחת ואי לא לא שס אינו מאותו
 שבט שהודמו אלא משבט אחר שבעיר
 אינו צסיף אלא נסקילה אלמא
 אפשר שיהו מן אותה העיר ולא
 מאותו שבט וה"ג כגון שחלקו עיר
 אחת לשני שבטים: **לא.** לעולם
 אימא לך דאין חולקין והיכי משכחת
 לה מאותה עיר ולא מאותו מקלט העיר
 דנפלה למדימה צירושה מקלט העיר
 ע"י צת יורשת נחלה: **ערים השטע**
מאס שני השצטים האלה. ממטה
 יהודה וממטה שמעון וטלו ט' ערים
 ונתנום ללויס: **מאי לאו דסקל מהאי**
ד' ופלגא. שהיתה עיר א' של
 יהודה ושמעון ונטלו מהם אלמא
 חולקין עיר אחת לשני שבטים: ה"ג
לא ד' מהאי וה' מהאי: א"ה לפרוש
 פרושי. הי נינהו שצט דסקיל מנייה
 ה' והי נינהו דסקיל מנייה ד'
 ואמאי כתיב ערים תשע מאת
 שני השצטים משמע דצטוה שקל:
 קשיא

תורה אור השלם

1. ועתה יגדל נא כח אדוני כאשר דברתי לאמר: במדבר יו' ע' ערתיך נאמנו מאד לביחך נאזה קדש יי' לאורך ימים:
2. תהלים צג א תפלה למשה איש האלהים אדוני קמנון אחת היית לנו בדר ידך: תהלים צ א ביום ההוא יהיה יי' צבאות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לשאר ישעיהו כהן ה' עמו: ולרוח משפט ליושב מעל המשפט ולגבורה משיבי מלקוחה שערה: ישעיהו כהן ה' וגם אלה ביון שגו ובשכר תעב כהן וביאי שגו בשכר נבלעו מן היין חנו מן השכר שגו פקראה פקו פליליה:
3. ישעיהו כח ז ולא תהיה זאת לך לפוקה ולמקבולת לבם לארצו ולשפרן דם חנם ולהשוע אדוני לו ויהיב יי' לארצו ויכרת את ארמקיה:
4. שמואל א כה לא וכו' יצאו אנשים ונתפן אשה תרה ויצאו לידיה ולא יהיה אסון עגוש יעש באשר ישיח עליו בעל האשה ונתן פלילים: שמות כא כג פ' יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידחו יעש עירם ויחלוקו נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעם: דברים יג י' הכה תכה את יושבי העיר ההוא לפי חרב: ואת כל שללה חקבץ אל סוך רחבה ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל לוי' אלהיך ויהיה חל עלם לא חקבץ עור:

הגהות הגר"א

[א] גמ' רטו. נמחק וי"ב כתיבו: [ב] שם לשמותיו. נמחק וי"ב נמחק למתחילתו: [ג] שם שגמתי נמחק: [ד] שם שגמתי נמחק:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] מתי' הרי אלו מליין אותה שגמתי וכו' הרי אלו אובדן שגמתי וכו' כונסין אותה למוכה שגמתי אלו ג"פ שגמתי נמחקו: [ב] רש"י ד"ה ולריבין וכו' כתיבין בגמ' כחן הק"ד ומה"ד יחידים:

מוסף רש"י

לרודה משפט. לשפטים את ריבון יהיה לעשרה [תהיה טו]. הרודה את יצרו. כוספה לשגו בתשעה [שם]. דנינוסן יז אר יצרו. המתגבר ביצור. אינו הולך לחייו לעבור עבירה ולאחר שם עד וכן נעלמו [שם]. שעה אלו שמשכימין כו'. והיט עברה שעשים שפטים לשמות דלתות בהשפחה ולאחר שם עד וכן נעלמו [שם]. שעה אלו הכשעים הידיון בהיטם. ביין שגו. כלומר אף הם עשו כסס לפי דם [שם]. לניסוח פקו פליליה. לניסוח פקו פליליה. החמרת והגמלת. שירא של חמרים ושל גמלים [ב"ב ח].

הגהות מהר"ב

[א] גמ' רטו. נמחק וי"ב כתיבו: [ב] שם לשמותיו. נמחק וי"ב נמחק למתחילתו: [ג] שם שגמתי נמחק: [ד] שם שגמתי נמחק:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] מתי' הרי אלו מליין אותה שגמתי וכו' הרי אלו אובדן שגמתי וכו' כונסין אותה למוכה שגמתי אלו ג"פ שגמתי נמחקו: [ב] רש"י ד"ה ולריבין וכו' כתיבין בגמ' כחן הק"ד ומה"ד יחידים:

מוסף רש"י

לרודה משפט. לשפטים את ריבון יהיה לעשרה [תהיה טו]. הרודה את יצרו. כוספה לשגו בתשעה [שם]. דנינוסן יז אר יצרו. המתגבר ביצור. אינו הולך לחייו לעבור עבירה ולאחר שם עד וכן נעלמו [שם]. שעה אלו שמשכימין כו'. והיט עברה שעשים שפטים לשמות דלתות בהשפחה ולאחר שם עד וכן נעלמו [שם]. שעה אלו הכשעים הידיון בהיטם. ביין שגו. כלומר אף הם עשו כסס לפי דם [שם]. לניסוח פקו פליליה. לניסוח פקו פליליה. החמרת והגמלת. שירא של חמרים ושל גמלים [ב"ב ח].

והיתה חל עולם¹⁰ לא תעשה¹¹ גנות ופרדסים דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר כל לא
 תבנה עוד לכמות שהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ופרדסים¹² ולא ירבך
 בידך מאומה מן החרם שכל זמן שהרשעים בעולם חרון אף בעולם אבדו רשעים מן העולם נסתלק חרון אף מן
 העולם: **גמ' ת"ר יצאו הן ולא שלוחין אנשים**¹³ אין אנשים פחות מב' דבר אחר אנשים¹⁴ ולא נשים אנשים ולא
 קטנים בני בליעל בנים שפרקו עול שמים מצואריהם¹⁵ מקרבך ילא מן הספר יושבי עירם ולא יושבי עיר אחרת
 לאמר שצריכין עדים והתראה לכל אחד ואחד איתמר ר' יוחנן אמר חולקין עיר אחת לשני שבטים ור"ל אמר
 אין חולקין עיר אחת לב' שבטים איתיביה ר' יוחנן לר"ל עד שיהו מדיחיה מאותה העיר ומאותו שבט מאי לאו
 אע"ג דמדיחיה מאותה העיר אי איכא מאותו שבט אין אי לא לא ש"מ חולקין עיר אחת לב' שבטים לא דנפלה ליה
 בירושה א"נ ריהובה ניהליה במתנה איתיביה¹⁶ ערים תשע מאת שני השבטים האלה מאי לאו ארבע ופלגא מהאי
 וארבע ופלגא מהאי וש"מ חולקין עיר אחת לב' שבטים לא ארבעה מהאי וחמש מהאי אי הכי לפרוש פרושי
 קשיא